

Visn. Lviv. Univ., Ser. Zhurn. 2021: 50; 86–95 • DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2021.50.11099>

УДК [070:655.533](477)

ВІЗУАЛЬНІ КОНЦЕПТИ ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ В МЕДІА (НА ПРИКЛАДІ «UKRAÏNER» ТА «REPORTERS»)

Ярослав Табінський

Львівський національний університет імені Івана Франка

вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна

e-mail: tabinskyi@gmail.com

<http://orcid.org/0000-0002-5122-4253>

У статті проаналізовано основні форми візуалізації в медіа, що стосуються фотоілюстрації. Описано тематичні візуальні концепти відповідно до змістового наповнення електронних медіа, розглянуто вплив сучасних технологій на розвиток медіапростору.

Ключові слова: фотожурналістика, фотоілюстрація, візуальний концепт, візуальні медіа.

Постановка проблеми. Стан сучасної фотожурналістики потребує особливого вивчення, адже зі стрімким розвитком цифрових технологій розпочались зміни в смислових пріоритетах під час роботи з інформацією у ЗМІ. На жаль, більшість редакцій електронних медіа недостатньо перевіряють джерела, достовірність фактів, допускають маніпуляції та вплив пропаганди. Ці процеси негативно впливають на формування якісного, оригінального та правдивого контенту в мережі, якому б довіряли у світі.

Завдяки фотозображенню журналісти можуть не лише документувати дійсність, а отже – відроджувати довіру у читачів, але й зберігати об'ємні цифрові фотолітописи про події, життя людей, їхній побут і традиції. Сучасні вимоги інформаційного суспільства доволі високі, тому це створює додаткову конкуренцію у ЗМІ.

Сучасний медіапростір наповнений великою кількістю зображальних матеріалів, які у більшості випадків формують конкретні образи, шаблони чи стереотипи у свідомості читача (глядача). Особливо важливою є проблема класифікації фотоілюстрацій, які використовують у журналістських публікаціях. Саме тому з'явилась потреба дослідити тематичні візуальні концепти та принципи розподілу ідейних пріоритетів фотоілюстрації в медіа. Актуальними є обґрунтування вчених про важливе місце фотографії у сучасному медіапросторі та майбутньому розвитку візуальних технологій, у яких уже сьогодні використовують штучний інтелект. З огляду на потребу дослідження цифрових медійних платформ тема наукової статті є актуальною для дослідників медіа, експертів із візуальної журналістики та фоторепортерів.

Метою статті є вивчення візуальних концептів сучасної фотоілюстрації. Досягнення мети передбачає виконання таких завдань: визначення візуальних концеп-

тів фотоілюстрації на прикладі електронних медіа, виявлення ідейних пріоритетів у фотопроєктах, аналіз основних тематичних особливостей у процесі візуального наповнення медіапростору.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичне підґрунтя для підготовки наукової публікації склали праці дослідників фотожурналістики та візуальної комунікації: доктора філологічних наук Сергія Горевалова, доктора наук із соціальних комунікацій Вікторії Шевченко, теоретика Зігфріда Кракауера, науковців і фотожурналістів – Олександра Беленького, Олега Мальцева, Мирослава Максимовича.

Методологічна основа дослідження. Для досягнення мети використано загальнонаукові методи аналізу, синтезу, опису, узагальнення. Завдяки історико-теоретичному опису вдалось обґрунтувати потребу дослідження візуальних концептів. Концептуально-системний метод використано для вивчення тематики медійних фотопроєктів. Завдяки порівняльно-логічному методу описано візуальні особливості обраних медіа.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вивчаючи фотоілюстрацію в сучасних медіа, не можемо оминати фотожурналістику, що стала сьогодні професією очевидця події, а не редакційного працівника. Чимало ЗМІ використовують найпростіший та найдешевший спосіб отримання ілюстрації – завантаження з інтернету чи соціальних мереж випадкових фото, що відповідають темі.

На переконання кандидата психологічних наук Олега Мальцева, фотожурналістика є особливою формою журналістики, що використовує фотографію як основний засіб вираження. При цьому важливо використовувати такий інструмент правильно, відображаючи основну суть фактично, достовірно та своєчасно. У своєму підручнику «Фоторепортаж: підручник з репортажної фотографії» Олег Мальцев зазначає, що фотографія є одним з найбільш багатофункціональних інструментів роботи з інформацією. Так чи так її головною перевагою є передача даних без спотворення, що засвідчує цінність цього інструменту, його надійність і особливу привілейованість в сенсі об'єктивності¹.

Коли розглядатимемо стан сучасної фотожурналістики, зможемо виокремити чимало проблемних питань, які вимагають тривалого та системного вивчення. Зокрема, невизначеність і теоретиків, і практиків щодо жанрової системи, вимоги до якості контенту, перевірка на достовірність висвітлених фактів, дотримання авторського права тощо. Найбільш зрозумілою і компромісною для редакторів і фоторепортерів є тематика та ідейно-змістове наповнення, яке є очевидним. Тобто, коли фотожурналісти їдуть у відрядження у зону проведення бойових дій, стає зрозумілим, за якими кадрами вони відправились. Саме з погляду візуального концепту розглядаємо основні тематичні акценти в медіа, які відповідають за відображення реального в світі, впливають на інформаційні зміни та змістові баланси.

Заслужений працівник культури України Мирослав Максимович у своїх дослідженнях аналізує праці теоретиків, розглядає стан фотоілюстрації у ЗМІ, описує проблеми сучасної фотожурналістики та рекомендує дотримуватись професійних та етичних стандартів у роботі з візуальним контентом. Щоправда, науковець описує й значний занепад фоторепортерської професії, адже «новинарна і подієва журналі-

¹ Мальцев, О., Самсонов, А. (2020), *Фоторепортаж: Підручник з репортажної фотографії*, Дніпро, 72 с.

тика майже повністю перейшла у поле діяльності аматорів, а професійним фотографам залишається можливість дивувати аудиторію художнім рівнем»². Розуміємо, що такі твердження пов'язані з розвитком сучасних технологій, які стосуються, зокрема, й фото-відеотехніки.

Щороку світові виробники намагаються вдосконалити та оновити пристрої, які фіксують дійсність. Йдеться не лише про фотоапарат чи відеокамеру, а про багатофункціональні високотехнологічні системи, які здатні передавати детальне зображення на відстані та працюють у повітрі й під водою, у спеку та мороз. Сучасний стан фотожурналістики визначають технологічні процеси. Саме тому сучасна техніка дає змогу медіапрацівникам наповнювати інформаційний простір ще більш яскравими та різноматичними зображеннями. Наприклад, під час події очевидець, який використовує сучасний смартфон з декількома камерами, оптичною стабілізацією та навіть штучним інтелектом, може отримати значно кращі за якістю кадри, ніж фоторепортер. Звісно, ми не знецінюємо професійні якості фотографа – його естетичне бачення, вміння обирати вдалу композицію та документувати дійсність, обирати вирішальний момент, визначати головне із загального, працювати зі світлом тощо, але бачимо, що така тенденція популяризує зображальну комунікацію.

Мирослав Максимович визначає обставини, за яких знижується рівень фотожурналістики. Зокрема, йдеться про новинарні фотографії, які, за оцінкою дослідника, стають «одноманітними, шаблонними, передбачуваними й малозмістовними без супровідного тексту, а художнім знімкам немає місця на шпальтах газет, журналів, інтернет-порталів»³. Вважаємо, що цю гіпотезу доцільно розглядати з урахуванням конкретних прикладів діяльності деяких редакцій. Адже сьогодні існує чимало нових медіа, які створюють якісний візуальний контент, наповнюють інформаційне поле авторськими оригінальними світлинами. Серед таких медійних платформ варто згадати «Untitled: Українська фотографія», «Bird in flight», «Бабель», «Ukraineg», «Reporters» та інші.

Натомість фотожурналіст, викладач Олександр Беленький у своїх працях розставляє дещо інші наукові акценти та вважає, що сьогодні потрібно розуміти та вивчати візуальну мову фотографії, не лише щоб зберегти пам'ять про минуле, але й для того, щоб досліджувати суспільні явища та процеси. Візуальна мова – це сукупність всіх виражальних технічних засобів і специфіка їхнього застосування, що характерні для певного часу і соціальних відносин⁴.

Сьогодні у розпорядженні фоторепортерів цифрова техніка, здатна фіксувати реальність за допомогою віддаленого доступу зі швидкістю понад 15 кадрів на секунду та чутливістю у понад 100 тисяч одиниць ISO. Наприклад, фотожурналісти часто розставляють камери там, де людина не змогла б перебувати: у місці старту

² Максимович, М. (2019), «Сучасна фотожурналістика: проблеми, виклики, перспективи». *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Журналістські науки. № 3.* Львів, С. 29–36.

³ Максимович, М. (2019), «Сучасна фотожурналістика: проблеми, виклики, перспективи». *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Журналістські науки. № 3.* Львів, С. 29–36.

⁴ Беленький, А. И. (2016), *Фотожурналистика в современных СМИ : метод. пос.* Санкт-Петербург, 88 с.

ракети, у дикому лісі чи пустелі, спостерігаючи за життям на землі, під водою та у повітрі.

Згідно із сучасними вимогами, замало створити лише технічно вдале фото, адже змінились композиційні вирішення та сприйняття зображень людиною. Щоб зацікавити читача змістом нинішніх друкованих та електронних видань, потрібно публікувати такі фотоілюстрації, які, за словами Олександра Беленького, «чіпають», приковують до себе погляд, навіть шокують, передають візуальну інформацію про те, чого читач ще ніколи не бачив.

Вивчаючи візуальні та комунікативні особливості фотоілюстрації, виявлено, що на ідейно-тематичну складову створення й використання фотозображення чи не найбільше впливають вдалі композиційні вирішення. Професор Сергій Горевалов, описуючи поняття композиції, яке є нероздільним із візуалізацією медіаконтенту, визначав, що відповідно до задуму фотографа у кадрі розміщені усі предмети та об'єкти зйомки. Частина кадру, яка найбільше привертає погляд, називається зоровим центром, а там, де виражена ідея – смисловим центром⁵. Чимало фоторепортів сьогодні спеціально порушують деякі правила композиційної побудови і в такий спосіб провокують глядача, змінюючи візуальне уявлення про об'єкт чи подію.

На основі детального аналізу медіапроектів ми з'ясували, як саме відбувається процес візуалізації електронних ЗМІ за допомогою фотоілюстрації, а також виявили, що на змістове наповнення впливають і композиційні особливості. Теоретик візуальних мистецтв і кіно Зігфрід Кракауер у книзі «Реабілітація фізичної реальності»⁶ виділив спеціальний розділ «Фотографія», у якому визначив природні властивості фотографії. Зокрема, вчений пише, що фотографія здатна підкреслювати елементи несподіваного, а випадкові події є найкращою основою для фотознімків. Рамка фотокадру є лише умовним кордоном, який передає зміст, пов'язаний з елементами, що залишаються поза межами кадру.

Доктор наук із соціальних комунікацій Вікторія Шевченко у своїх дослідженнях окреслює найважливіші риси візуалізації в медіа. Професорка визначає ширше поняття візуалізації: «це свого роду журналістський матеріал, історія, подана у наочній формі. Це не лише зображення, графіки, це особливий спосіб відображення даних, їх композиція, компоновання відповідно до поставлених завдань»⁷. На думку дослідниці, візуалізація має враховувати галузь застосування та тематику, складність та точку зору, спосіб заохочення до мислення та відповідні дані.

У процесі нашого дослідження виявлено, що медіа застосовують візуалізацію для розширення інформації, а не лише для полегшення її сприйняття. Вікторія Шевченко в дослідженні візуального контенту особливу увагу приділяє функціям символів, адже це засоби, через які людина здатна адекватно перевести на зрозумілу їй мову повідомлення будь-якої культури. Символіка в сучасних ЗМІ стає концептуальною, почуття чи емоції передаються цілісною композицією, візуальний образ створюється відповідно до потреб споживача. Символ – знак, що пов'язаний з по-

⁵ Горевалов, С.І., Зикун, Н.І. та Стародуб, С.А. (Ред) (2010), *Фотожурналістика в системі засобів масової комунікації: єдність слова і зображення: Навчальний посібник*, Київ, с. 105.

⁶ Кракауер, З. (1974), *Природа фільма. Реабілітація фізичної реальності*, Москва, 235 с.

⁷ Шевченко, В. Е. (2013), «Функціональність візуального контенту в міжкультурній комунікації», *Наукові записки Інституту журналістики*, т. 53, с. 298-304.

значуваним ним предметом так, що зміст знаку та його предмет окреслює лише сам знак і вони розкриваються лише через його інтерпретацію⁸.

Фоторепортери дещо спрощують визначення понять мова фотографії чи візуальна мова, адже професіонали мислять образно, відчуваючи символіку та значення об'єктів у кадрі. Наприклад, лауреат Шевченківської премії в галузі візуального мистецтва у 2020 році фотограф-документаліст Олександр Гляделов під час церемонії вручення зазначив: «Моя мова – це мова фотографії. І вона переважно про людське в нелюдських обставинах»⁹. Фоторепортер вважає, що існують кадри, які створює конструктор в голові автора, а камера лише все це фіксує. Далі, щоб наблизити зображення до ідеї, можна додати текст¹⁰.

Емпіричною частиною наукової статті є детальний аналіз та розгляд двох сучасних українських медійних платформ *Ukrainer* та *Reporters*, які впродовж останніх чотирьох років впроваджують нові тенденції візуалізації журналістських матеріалів.

Насамперед *Ukrainer* демонструє візуальні історії для самих українців, аби сформулювати цінність власної країни, подолати стереотипи між різними регіонами, розвивати свій простір, а не залишати його. Окрім того, через такі проекти найкраще знайомити світ з Україною, тому на вебпорталі є можливість обрати одну із десяти популярних мов.

Ukrainer розпочав роботу ще в 2016 році як мультимедійний проєкт для прихильників інтелектуальних ЗМІ, мультикультурності та несподіваних відкриттів. Команда під час спеціальних експедицій та досліджень намагається передати важливість тих цінностей, якими володіє кожен українець, зрозуміти, «якою є справжня Україна» та «ким є ми». Результатом є сотні відеоісторій, фото, текстів, більшість з яких увійшли до книги «*Ukrainer. Країна зсередини*» (2019 р). Упродовж трьох років понад 300 волонтерів були авторами текстів, фотографами та відеооператорами, редакторами, коректорами, перекладачами, дизайнерами, координаторами та ін. В основі видання – 16 дослідницько-документальних експедицій, понад 400 населених пунктів та 100 тисяч кілометрів доріг. Важливо, що теми, зібрані з кожного регіону, мають продовження у QR-коді, який деталізує історії людей, і в найвіддаленіших кутках країни, і у великих містах, на вебсторінках *ukrainer.net*.

Автор ідеї Богдан Логвиненко розповідає, що вже перші публікації почали розвивати внутрішні кордони, які роками формувалися через стереотипи, медійні образи чи страхи. Назви деяких історичних регіонів мали у свідомості українців більше негативних конотацій, не відображаючи того, що там відбувалося насправді¹¹.

Задля наукового осмислення та пояснення візуальних концептів фотоілюстрації на прикладі медіапроєкту *Ukrainer* доцільно розглянути тематичне наповнення, яке й формує основу порталу. Детальне вивчення та аналіз структури вебсторінки дає змогу виявити важливі тенденції, що стосуються візуалізації даних та сучасної стилістики оформлення матеріалів у медіа. Існують відповідні розділи сайту, за якими реципієнт може легко орієнтуватись. Наприклад, є зручний поділ за географією

⁸ Шевченко, В. Е. (2013), «Функціональність візуального контенту в міжкультурній комунікації», *Наукові записки Інституту журналістики*, т. 53, с. 298-304.

⁹ Логвиненко, Б., Савицька, В. (2020), «Мова фотографії», URL: <https://ukrainer.net/mova-fotografii/>

¹⁰ Коношевич, В. (2020), «Може здатися, що нічому не можна вірити», – документальний фотограф Олександр Гляделов», URL: <https://birdinflight.com/ru/portret/aleksandr-glyadelov.html>

¹¹ Логвиненко, Б. (2019), *Ukrainer. Країна зсередини*, Львів, 312 с.

та картою України (розділ «Регіони»). У цій вкладці вміщено посилання на 16 історичних регіонів (від Буковини та Басарабії до Сіверщини, Слобожанщини, Таврії та інших). Медійні історії, що складаються з фото, відео, аудіоматеріалів, оригінальних інтерв'ю, насичені автентичною культурою, побутом, традиціями, новаторством.

У розділі «Теми» розміщено посилання на 30 відповідних тематичних рубрики, що містять медіаматеріали. Для глибшого розуміння формування візуального концепту під час відбору тем і висвітлення життя українців у проєкті *Ukrainer* ми обрали декілька найбільш наповнених рубрик, здійснили системний аналіз змісту, засобів вираження, формату та стилів оформлення публікації.

Тематична добірка «100 обличчя України» є особливим візуальним надбанням редакційної команди, адже впродовж останніх чотирьох років довелось здолати понад 150 тисяч кілометрів, відвідати усі регіони України, окрім окупованих територій, відзняти мільйони фото та сотні годин відео. Фото України в обличчях відображає її з іншого непомітного ракурсу, якого ще не бачили. Люди із 16 історичних регіонів наповнюють ілюстративну колекцію своєю самобутністю, культурною, національною та історичною ідентичністю, але при цьому всіх героїв проєкту єднає усвідомлення, що всі ми – українці. Серед сотні опублікованих історій виділяємо візуальні розповіді про композиторів, учених, дослідників, письменників, волонтерів, фермерів, бізнесменів, писанкарів, художників, скульпторів, гончарів, ковалів, писанкарів, бандуристів, музейників та інших натхненних українців, які живуть власною ідеєю задля суспільного добра і розвитку.

На увагу заслуговують журналістські фотопроєкти у розділі «Фотоісторія», які створені у стилі хроніки, тобто висвітлення подій упродовж певного часу. Так з'явилися збірки щорічної фотохроніки, починаючи з 2017 року. Своєрідні підсумки за рік у форматі сотні хронологічних світлин, на яких зображені результати експедицій, історії людей, визначні події, незвідані місця нашої країни. Наприклад, до «100 фото України 2020» увійшли результати чотирьох експедицій на Полтавщину, Сіверщину, Слобожанщину і Таврію. А також чимало спецпроєктів фотографів *Ukrainer*, зокрема «Рідний Крим»: візуальні історії про Мустафу Джемільєва, Олега Сенцова, Ахтема Сеїтаблаєва та Джамалу. «Країна ззовні» – розповіді про диригентку Оксану Линів, священника Богдана Пушкаря, художницю Юлію Марушко, історична фотоескursionсія в Український вільний університет у Мюнхені та інші.

Значний обсяг емпіричного матеріалу, який вдалось опрацювати у процесі нашого дослідження, підтверджує цінність створених візуальних проєктів. Опис та детальний аналіз кожної з тематичних рубрик можливо здійснити в обширному дослідженні, тому виокремимо лише деякі візуальні збірки, зокрема, «Національні спільноти», «Фермерство», «Зелена експедиція», «На карантині», добірку історій про Чорнобильську зону. Важливо згадати про проєкт «Геометрія України», де більшість фото створені за допомогою спеціальної фототехніки: квадрокоптерів і дронів, тому й вдало відображають естетичну й геометричну досконалість нашої землі з висоти пташиного лету.

В іншому ідейно-концептуальному проєкті – «366-й день України» – команда *Ukrainer* вирішила відобразити один день із життя цілої країни. Редакційний колектив у лютому 2020 року звернувся до фотографів та підписників з проханням зафіксувати один день, що трапляється раз на чотири роки – 29 лютого. Лише найкращі з сотень надісланих фотокадрів увійшли до спеціальної фотоісторії «366-й день Укра-

їни». Цей фотопроєкт зафіксував, якою була наша країна до пандемії коронавірусу. Усі охочі впродовж дня знімали найцікавіше, що відбувалось навколо них у різних місцях, а це – подорожі, спортивні змагання, виступи, пейзажі міст і сіл, буденність і свято, людина і природа.

Редакція новомедійної платформи Reporters уміло розповідає історії, що захоплюють, виокремлюють людські долі на тлі суспільно-політичних процесів. Репортери відтворюють реальність, використовуючи журналістські інструменти та спеціальні жанрові форми, зокрема літературний репортаж. Особливе місце відведено для візуальних історій, у яких прочитуємо соціально важливі теми. У кожній публікації на порталі Reporters фотоілюстрації є не лише доповненням текстової частини. Тут фото найчастіше – продовження історії або місце для уяви читача. Переглядаючи фото, реципієнт може на основі деталей, символів чи асоціацій уявити себе учасником відображеної події чи відчувати себе героєм матеріалу.

У спецпроєкті «Ті, що повертаються з війни»¹² автори досліджують суспільні проблеми, що стосуються українських ветеранів. Зазвичай вони потребують не лише медичної, але й психологічної підтримки, однак лише поодинокі захисники звертаються по допомогу. Крізь людські історії автори розповідають про складну післявоєнну адаптацію та соціальну несправедливість. Вдалі фотоілюстрації, що використали у цьому проєкті, повертають читача до проблеми війни та наслідків російської агресії. Варто лише переглянути деякі світліни, на яких зображені портрети ветеранів та волонтерів, їхніх сімей. На інших – чимало деталей: протези, інвалідні візки, милиці. Вони нагадують про втрату і біль. Кожна з цих історій, які проаналізовано в нашому дослідженні, потребують особливого прочитання та уваги, адже в них – боротьба та життя.

Редактори Reporters не оминули теми пандемії коронавірусу та підготували спеціальний тематичний репортажний дайджест за 2020 рік. Особливістю цієї фотодобірки є наявність окремих покликів на репортажі. Наприклад, свій матеріал «Спаси і сохрани»¹³ Євген Малолетка готував спеціально для міжнародної агенції «Associated Press». Він два тижні знімав боротьбу з COVID-19 у трьох областях. Доводилось висвітлювати цю тему досить детально – «від приїзду швидкої до похорону».

У форматі фотоспогаду або ж фотосвідчення зібрано матеріали у розділі «Історія одного фото»¹⁴. Вважаємо, що такий візуальний концепт відрізняється від інших публікацій не темою чи ідейно-змістовим наповненням, а саме формою та стилем. У публікації увагу реципієнта зосереджено на фотографії, яку розміщено на початку, а далі описано історію, яку пережив чи відчув автор. Часто в такій публікації можна прочитати коротку передісторію події, дізнатись про умови та обставини створення пам'ятної та символічної світліни. Редактори обов'язково вказують інформацію про автора, його емоції, переживання, думки під час знімання відповідного фотокадру.

Ще одним візуальним концептом, який досліджуємо у Reporters, є розділ «Фоторепортажі». У розумінні поняття класичного репортажу ці матеріали мають ос-

¹² Reporters (2020), «Ті, що повертаються з війни», доступно за адресою: <https://www.reporters.media/category/ti-shho-povertayutsya-z-vijny/>

¹³ Малолетка, Є. (2020), «Спаси і сохрани». Reporters, URL: <https://www.reporters.media/spasy-i-sohrany/>

¹⁴ Reporters (2020), «Історія одного фото», доступно за адресою: <https://www.reporters.media/category/photo/dayphoto/>

новні ознаки жанру, серед яких оповідь автора з емоціями та почуттями, детальний опис атмосфери дійства очима очевидця, створення ефекту присутності. Щоправда, чимало публікацій містять десятки фото, кожне з яких має підпис. Йдеться не про сюжетну розповідь, а про окремі фоточастини, що komponують єдиний, ідейно завершений журналістський твір.

Результати і перспективи подальших досліджень. У науковій статті проаналізовано візуальні концепти фотоілюстрації на прикладі електронних медіа *Ukrainer* та *Reporters*. Завдяки розгляду основних тематичних концептів у фотопроектах розставлено змістові акценти в образах ЗМІ. Наукове осмислення процесів формування наповнення медіапростору підтверджує потребу детального вивчення питань візуалізації та розвитку сучасної фотожурналістики. Перспективи подальшого дослідження пов'язуємо із потребою повнішого розкриття візуальних функцій фотоілюстрації.

Висновок. У часі вивчення візуальних та комунікативних особливостей фотоілюстрації виявлено, що на ідейно-тематичну складову створення й використання фотозображення найбільше впливають вдалі композиційні вирішення. Завдяки детальному аналізу медіапроектів ми з'ясували, як саме відбувається процес візуалізації електронних ЗМІ за допомогою фотоілюстрації, а також виявили, що змістове наповнення публікацій залежить від дотримання композиційної цілісності. На основі дослідження можемо зробити висновок, що сьогодні інформаційне поле потребує якісного контенту. Під час аналізу візуальних концептів вдалось виокремити тематичні особливості сучасної фотоілюстрації та здійснити класифікацію за ідейно-змістовими ознаками.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бельський, А. И. (2016), *Фотожурналистика в современных СМИ : метод. пос.* Санкт-Петербург, 88 с.
2. Горевалов, С. І., Зикун, Н. І. та Стародуб, С. А. (Ред) (2010), *Фотожурналістика в системі засобів масової комунікації: єдність слова і зображення: Навчальний посібник*, Київ, с. 105.
3. Коношевич, В. (2020), «Може здатися, що нічому не можна вірити», – документальний фотограф Олександр Гляделов», URL: <https://birdinflight.com/ru/portret/aleksandr-glyadelov.html>
4. Кракауэр, З. (1974), *Природа фильма. Реабилитация физической реальности*, Москва, 235 с.
5. Логвиненко, Б. (2019), *Ukrainer. Країна зсередини*. Львів, 312 с.
6. Логвиненко, Б., Савицька, В. (2020), «Мова фотографії», URL: <https://ukrainer.net/nova-fotografii/>
7. Максимович, М. (2019), «Сучасна фотожурналістика: проблеми, виклики, перспективи». *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Журналістські науки*, № 3, Львів, с. 29–36.
8. Малолетка, Є. (2020), «Спаси і сохрани». *Reporters*, URL: <https://www.reporters.media/spasy-i-sohrany/>
9. Мальцев, О., Самсонов, А. (2020), *Фоторепортаж: Підручник з репортажної фотографії*, Дніпро, 72 с.

10. Шевченко, В. Е. (2013), «Функціональність візуального контенту в міжкультурній комунікації», *Наукові записки Інституту журналістики*, т. 53, с. 298-304.
11. Reporters (2020), «Історія одного фото», доступно за адресою: <https://www.reporters.media/category/photo/dayphoto/> (дата перегляду 28 жовтня 2020).
12. Reporters (2020), «Ті, що повертаються з війни», доступно за адресою: <https://www.reporters.media/category/ti-shho-povertayutsya-z-vijny/> (дата перегляду 20 жовтня 2020).

REFERENCES

1. Belenky, A. (2016), *Photojournalism in modern media: a methodical book*. St. Petersburg, 88 p.
2. Horevalov, S. I., Zykun, N. I. ta Starodub, S. A. (Red) (2010), *Photojournalism in the mass communication system: the unity of words and images: Manual*, Kyivskiy mizhnarodnyi universytet, Kyiv, 296 p.
3. Konoshevich, V. (2020), «It may seem that nothing can be trusted» – documentary photographer Alexander Glyadelov», URL: <https://birdinflight.com/ru/portret/aleksandr-glyadelov.html>
4. Krakauer, Z. (1974), *The Nature of Film. Rehabilitation of physical reality*, Moscow, 235 p.
5. Logvinenko, B. (2019), *Ukrainian. The country inside Lviv*, 312 p.
6. Logvinenko, B., Savitskaya, V. (2020), «Language of photography», URL: <https://ukrainer.net/mova-fotohrafii/>
7. Maksimovich, M. (2019), «Modern photojournalism: problems, challenges, prospects. National University «Lviv Polytechnic». Series: Journalistic Sciences, № 3, Lviv, p. 29–36.
8. Maloletka, E. (2020), «Save and preserve». *Reporters*, URL: <https://www.reporters.media/spasy-i-sohrany/>
9. Maltsev, O., Samsonov, A. (2020), *Photoreport: Book of reportage photography*, Dnipro, 72 p.
10. Reporters (2020), «History of one photo», available at: <https://www.reporters.media/category/photo/dayphoto/> (accessed 28 October 2020).
11. Reporters (2020), «Those, who are returning from the war», available at: <https://www.reporters.media/category/ti-shho-povertayutsya-z-vijny/> (accessed 20 October 2020).
12. Shevchenko, V. (2013), «Functionality of visual content in intercultural communication», *Scientific Notes of the Institute of Journalism*, Vol. 53, pp. 298-304.

VISUAL CONCEPTS OF PHOTO IN THE MEDIA (ON THE EXAMPLE OF «UKRAINER» AND «REPORTERS»)

Yaroslav Tabinskyi

*Ivan Franko National University of Lviv
General Chuprynka Str. 49, 79044, Lviv, Ukraine
e-mail: tabinskyi@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-5122-4253>*

The article is devoted to the analysis of the main forms of visualization in the media related to photo. The thematic visual concepts are described in accordance with the content of electronic media, which consider the impact of modern technologies on the development of media space. The researches of the Ukrainian and foreign educational institutions concerning the main features of modern photo is classificatory. Modifications and new visual forms in the media are singled out.

The main objective of the article is to study the visual concepts of modern photo and identify ideological and thematic priorities in photo projects.

To achieve the main objective in the article a certain methodology were used. Due to the historical-theoretical description it was possible to substantiate the study of visual concepts. The conceptual-system method was used to study the subject of media photo projects.

The main results of the research are the definition of visual concepts of photo on the example of electronic media and the identification of the main thematic features in the process of visual filling of the media space.

Based on the study, we can conclude that today the information field needs quality visual content. For successful creation of visual concepts it is necessary to single out thematic features of modern photo and to carry out classifications on ideological and semantic signs.

Given the rapid development of digital technologies, the topic of the scientific article we offer is relevant for scientists, journalists, media researchers, visual journalism experts and photojournalists. Modern space is filled with a large number of pictorial materials, which in most cases form specific images, patterns or stereotypes in the mind of the reader (viewer). Also important is the classification of photo used in journalistic publications. That is why there is a need to explore the content and principles of distribution of ideological priorities of photo in the media. The substantiation of scientists about the important place of photography in the modern media space and the future development of visual technologies, which already use artificial intelligence, is relevant.

Key words: photojournalism, photo, visual concept, visual media.